

Pártélet

Miért késik Szegeden a második öt éves terv nyilvános vitája?

KÉT HETE MÁR, hogy a nyilvánosság elé került a második öt éves terv irányelv-tervezete. A párt és a kormány — levonta az első öt éves terv fogadtatásából a tanulságot — együtt tervez a néppel, azt akarja; hogy mielőtt törvénnyé válik nagy nemzeti programunk, vitassák azt meg alaposan a dolgozó tömegek. Az irányelvek mutatják, hogy ez a terv; amely a szocializmus alapjainak lerakására hivatott hazánkban, jól átgondolt; reális; erőforrásaink gondos felmérésén alapuló, megvalósítható terv; A párt mégis azt mondja; hogy az ország gazdaságának; a tömegeknek megkérdésezése nélkül nem lehet törvényt nyújtani; hiszen a munkások; dolgozó parasztok; értelmiségiek rengeteg hasznos tapasztalatot; vagy jogos kifogást tehetnek; amelyeknek figyelembe vétele csak tökéletesítheti a tervet.

Mindenknek ellenére Szegeden még kevés ember hallatta szavát nyilvánosan. Alig vannak néhányan, akik az üzemi faliújságon; vagy a helyi pártbizottság vitaköznevezésében a második öt éves terv irányelv-tervezete felett; kevesen küldenek javaslatot a pártbizottságokhoz.

Felületesen úgy lehetne megítélni a helyzetet; hogy a szegedi dolgozó nem gondolnak az ország gondjával. Pedig egyáltalán nem erről van szó. A Konzervgyárban; ha beszédbe elegyedik két munkás; a harmadik mondat után a második öt éves tervhez lyukadnak ki. Köles-nösen elmondják egymásnak; helyeslik a tervezet vitára bocsátását; mert így magukénak érzik a dolgozókat a tervet és nagyobb odaadással küzdenek a megvalósításáért. A DEMA Cigánygyárban Balogh Imréné tűzőnő május 7-én azt mondotta a párttitkárnak: „Sajnálom; hogy nem lehetek odahaza delután. A rádió az új öt éves tervet magyarázza; s engem nagyon érdekkel”. A Szegedi Kenderfonógyárban nagyon sok jószándékú bíráló hangzik el a fonónok ajkáról; de valamilyen oknál fogva nem akarják papírra vetni meglátásait; hogy el lehessen juttatni a Központi Vezetőséghez. Május 8-án reggel a IV. pártbizottság népművelő-értekezletet hívott össze; ahol az elvtársak — dolgozóitársaik véleményét tolmácsolva — így beszéltek: Nálunk majdnem mindenki megérti; hogy nem futja több új lakásra; mint amennyit a terv előirányoz; de helyes lenne többet költeni az elhanyagolt; egészségtelen lakóházakra. Némelyiken csak egészen kevés javításra van szükség; hogy lakhatóvá váljék.

NAGYON IS foglalkoztatja tehát Szeged dolgozóit az irányelv-tervezet; csak az a baj; hogy mondanivalójukat nem tárják bátran az üzem; a város; az ország nyilvánosságára. Ennek egyik oka az; hogy a pártbizottságok vezetői; az öt éves terv ismertetésével; a vita megszervezésével. Erről tanúskodik az is; hogy az üzemi szemléltető agitáció még szinte sehol sem mutatja be cikkeket; rajzokat; grafikonok segítségével a könyvnyújtásra; Szeged fejlesztésére vonatkozó számokat; adatokat. Pedig a Ruhagyárban is helyesebb lenne; ha a faliújságról leleszennék a múlt év őszén kifüggesztett; megavasodott cikkeket és helyükbe a második öt éves tervet népszerűsítő írásokat; vitatanyákat tennének. Az üzemi pártbizottság már megkezdte ugyan a népművelő-értekezletek szervezését; de félt; hogy a széleskörű nyilvános vita sok-

— A Petőfi-telapi Tömörkény István Művelődési Otthon vezetősége szombaton este 7 órakor műsoros estet rendez; Közreműködnek: a Bekütyminisztérium Csongrád megyei Főosztálya 15 tagú zenekara és a Büntető Intézet színjátzó- és táncsoportja; ének- és hangszereslistái. A műsorban Dunajevszkij; Kacsóh Pongrácz; Kálmán; Szeppin művei; ezenkívül szavaltatok és egyfelvonásos jelenetek szerepelnek;

kal később bontakozik majd ki. Elégé későn fogtak munkához a pártbizottságok; pedig a megvitátásra szánt idő gyorsan halad; égető szükség van arra; hogy ebben a hónapban minél több hasznos javaslat és bírálat érkezzék a pártbizottságra; vagy a „Délmagyarország” szerkesztőségére. Éppen ezért nagyon sürögősen kell cselekedni; nem szabad Pató Pál fejével gondolkodni. A pártbizottságok egyenként beszéljessenek a dolgozókkal; magyarázzák meg nekik; hogy az ő véleményükre is feltétlenül számít a párt; mielőtt a kormány törvénybe iktatja a második öt éves tervet.

Kerékkötője a vita kifejlődésének az is; hogy a munkások még nem ismerik üzemük felváltó tervét. A Szegedi Kenderfonógyárban például elmondják a dolgozók; hogy szívesen hozzájárulnának az új öt éves tervhez; de még nem tudják; hogy 1960-ig mit kell gyártania az üzemnek; kapnak-e új gépeket; vagy sem. Enélkül pedig — igaz van Ürdög János elvtársnak; a pártbizottság titkárnak — szinte lehetetlen érdemlegesen véleményt mondaniok még a műszaki vezetőknek is. Hasonló körülmények akadályozzák a széleskörű nyilvános vitát a Konzervgyárban és még néhány üzemben. Ezen úgy lehet segíteni; ha az üzemek vezetői; pártbizottságai sürgetik a felsőbb szerveket; hogy minél hamarabb közöljék a beruházások összegét és felhasználási tervét.

VANNAK OLYAN pártbizottságok is; ahol még meg sem

kísérleték; hogy felhívják a dolgozókat figyelmét az irányelv-tervezetre. A Szegedi Seprűgyárban a párttitkár elvtársnál a kényelmesebb megoldást választva; úgy vélekedik; hogy a munkások közömbösek; nem mondják el és különösen nem írják le véleményüket. Elmondja a párttitkár; hogy 1950 óta nagyon kevés beruházást kapott az üzem; s emiatt többen fenntartással fogadják a második öt éves tervet is. Vajon így van-e ez? Nem hiszünk. Nehéz elképzelni a közömböset az olyan munkások részéről; akik mindig lelkesen dolgoznak és jóminőségű munkájukkal; export-terveik teljesítésével jó hírnevet szereztek Szegednek és üzemüknek külföldön is. De; ha néhányan mégis kétkednek; éppen a pártbizottság kötelessége magyarázni; hogy a második öt éves tervet az egész dolgozó nép magáénak érzi; s megvalósítására ez a legfőbb biztosíték. Az embereket tanítani; nevelni; bátorítani kell véleményük nyílt kimondására is; tehát a pártbizottság nem felelőskedik meg arról a feladatáról.

Nem a dolgozók közömbösek a második öt éves terv iránt; hanem a pártbizottságok nem voltak elég frissek; öntevékenyek az irányelv-tervezet ismertetésében; a vita kibontakoztatásában. Ezt a hibát azonban lelkes; őszinte és sokoldalú agitációval meg lehet szüntetni; s akkor a javaslatok tömege érkezik majd a pártbizottságokhoz; a párt Központi Vezetőségéhez; a sajtó és a faliújság szerkesztőségekhez.

Ne legellessünk az utcákon!

Városszépészeti; állategészségügyi és még sok más fontos szempont miatt megengedhetetlen; hogy városunk füves utcáin állatok legeljenek. Különböző törvényerejű rendeletek tiltják. Ennek ellenére nagyon sok alsóvárosi; móravárosi gazda legelőnek használja az utcát; s naponta láthatunk külvárosi tereinken legelősertéket; szarvasmar-

hakat. A szabadjára engedett jószágok játszótereket; fiatal fákak tesznek tönkre. A társadalmi tulajdon védelme megköveteli; hogy minden jószágtartó szegedi lakos eleget tegyen az utcák; teretek legeltetését tiltó rendelkezések. A kerületi tanácsok már több gazdaságot megbüntetett a tiltott legeltetés miatt; s a rendelet megszegőit ezután még szigorúbban vonják felelősségre.

Vita a második öt éves terv irányelveiről

Gépek az építőiparban

Építőiparunk a felszabadulás óta hatalmas változáson ment át. Az újítómozgalmak; amelynek döntő része volt a fejlődésben; a legkülönbözőbb beosztású dolgozókat foglalta magába. Jobbnál-jobb újítások láttak napvilágot; mérnököktől; technológusoktól; szak- és segédmunkásoktól. Az újítások megvalósítását nemcsak az újítónak járó díjazás sürgette; hanem főként azok a megnövekedett feladatok; amelyek az építőipar előtt tornyosultak.

A bölcsődék; óvodák; iskolák; kórházak; üzletházak; lakóházak; ipari épületek és a mezőgazdasági épületek tömegei jelentették ezeket a feladatokat.

Ugyanakkor nőtt a nehéz- és könnyűipar; a kereskedelem és a mezőgazdaság feladata is; tehát az építőipar létszám-feltöltésére sehonnan nem számíthatott. Egyedül megoldása a munkafolyamatok gépesítése volt. Az építőipari dolgozók gyorsan megértették ezt. Már a második öt éves tervünk megelőző időszakban jobbnál-jobb termelékenységű gépeket állítottunk munkába. Ezek közül említésre méltó az autódaru; amely egy tonna súlyt 7 méter magasra 1 perc alatt emel fel. Nagy előnye az is; hogy a szétszórta mezőgazdasági építkezéseken is — ahol elektromos energia nincs — el tudja látni feladatát. Egy perc alatt 1 tonna súlyt; 7 méter magasra — ebből a rövid számadatból is

megállapíthatjuk; hogy csak ez az egyetlen építőipari gép több fizikai munkás munkáját képes elvégezni! Vagy vegyük a vállalat dömpereit; amelyek úttalan utakon 2.5—3 köbméter földet (vagy homokot) szállítanak rövid idő alatt rendeltetési helyükre. A dömperek rakodásához sem használunk fel minden esetben emberi munkaerőt; hanem a kitermelt földet szállítószalag viszi egy úgynevezett bunkerbe; amely alá odaállhatnak a dömperek (vagy egyéb szállítóeszközök) és egy zsilip megnyitásával könnyen és gyorsan megrakodhatunk.

A munkafolyamatok gépesítését folytathatjuk a vállalati újításokkal.

Ilyen többek között a kézi membránszivattyú gépi meghajtásra átalakítva; az összeépítésre szoruló fabakállványok helyett különböző méretűre állítható csőállványok; stb. Ugyanakkor a szakipari munkák gépesítése sem maradt el. Így már géppel végezzük a parkettagyulást; a falfestést és a falfestéseket is.

Új öt éves tervünkben ezeket a gépeket meg kell sokszorozni;

mert a munkahelyek igényeit ma sem tudjuk minden esetben kielégíteni. A napokban kapott vállalatunk két Hoffler vontatót; két 6 méter hosszú és 6 tonna teherbírási elemzőállító kocsi. A gépellátásokat teljesen előgyártott épületeit fogjuk az épít-

Fények és árnyak

A Szegedi Kenderfonógyár újítómozgalmában

A Szegedi Kenderfonógyár vezetői közül néhányan méltánytalannak tartják; hogy az újítások üzemükről kevés jót; és sok bíráló cikket írnak. Felhozzák példaként a más üzemekről írott riportokat; s elmondják; hogy ők is dicsőíthetnek néhány eredménnyel; például tízszer lettek élüzemek; újévek a vándorzászló; s az újítási mozgalom ma már lassan

tömegmozgalommá vált.

Mindezek igazak; s ha már felhozták ezt; említsük meg; hogy ez évben megnőtt az újítók száma; s a grafikonra; melyet kicsire terveztek; alig-alig fér rá a jelző vonal. Áprilisban 55 újítás bizonyította; hogy a technika fejlesztését szem előtt tartják az üzem dolgozói; s egyre inkább elterjednek a termelékenység emelésére. Megemléstésre méltó az is; hogy az üzem dolgozóinak között ez évben 6 újító nőt. Ennyit talán egész röviden a Szegedi Kenderfonógyár újító mozgalomának eredményeiről. A fények mellett azonban nem szabad elhallgatni az árnyakat sem; melyek még mindig gátjai a mozgalomnak.

Többször bírálókat érte már a Szegedi Kenderfonógyár azért; mert lelketlenül; nem-törődő módon foglalkoznak a beadott újításokkal és

sokszor hónapokig „elfekszik”

egy-egy jó javaslat. Az újítási könyv ma is arról beszél; hogy bár ilyen bírálatok elhangzottak; de a foganatjuk nem mutatkozott. Aki átvizsgálja az újítási naplót; megállapíthatja; hogy egy-egy újítás sorsa bizonytalan. Sokszor véleményezés nélkül fut két-három hónapig; majd az egyik véleményezést áthúzzák; új véleményezést kap. Oláh József elvtárs; az üzem újítási felelőse egy-egy kért újítást hosszú ideig keres; s bizony előfordul; hogy nem is találja meg. Vannak még apróbb alaki hibák is; melyek mosolyra fakasztják az embert. A naplóba az újítás beadásának napja például így szerepel: 1956. május 1. Ebből arra lehet következtetni; hogy a beadott újítások napokig áll-

nak; s csak gondolom szerint vezetnek be őket. Május 1-én; de az előtte való nap is ugyanis munkaszünet volt; s így nem adhattak be újítást. E kicsi; de mégis jelentős hibák mellett fel kell vetni azt is; amit joggal kifogásolnak a dolgozók; hogy kevés a női újító. Vegyük példának Balatoni Jánosné újítási zászlót; s az újítási mozgalom ma már lassan

nem intézkedtek;

pedig a szakemberek véleménye szerint az újítás azonnal bevezethető. Egy másik példa: Pozsonyi Gizella még januárban újítási javaslatot adott be; de ezt félretették azzal; hogy Paláryi Gyula és társa már 1955 augusztusában élt ilyen javaslattal. Előbb ezt kell kikísérletezni; csak azután kerülhet sor Pozsonyi Gizella újítására. Nem vitás; hogy ez hátráltatja az újítás tömegmozgalommá válását és igen sokan csak legyintenek; amikor az újításokról kérdezik őket.

Az üzem vezetői szerint rendet teremtettek az újítómozgalmában. Ez a rendteremtés bizony csak

a kezdet kezdete.

Ahol több mint nyolc hónapig heverni hagynak egy újítást és emiatt — a kísérletezés miatt — félre tesznek egy másik újítást; komoly hibák mutatkoznak. Schuster elvtárs azzal magyarázza e hosszú ideig tartó félreállításokat; hogy az üzemnek mintegy 20 ezer forintnyi pénzüsség áll az újítások kivitelezésére. Úgy mondja; ezt meg kell érteni az újságíróknak.

Igaza van. Az újságírók ezt megértik de ugyanakkor nem feledkeznek meg az 53. M. T./1955-ös rendelet 31. paragrafusának 7. bekezdéséről sem; amely kimondja; hogy az újítások elkészítésére végzett túlóra nem számít be a Munka Törvénykönyv szerint engedélyezett túlórába. És említsük meg még még egy példát: a Szegedi Jutaárugyárban is voltak ehhez hasonló nehézségek. Itt azonban éltek a lehetőséggel; a minisztérium az eredetileg engedélyezett 9 ezer forintot 7 ezer forinttal megemelte;

s ez összeget is túllépték. Márciusban több mint 50 újítást készítettek el; a kiadás meghaladta a 23 ezer Ft-ot. A Jutaárugyár ezért mégis megkapta a kitüntetett élüzem címet; sőt az iparágon belül elnyerte mint első a vándorzászlót. Ezenkívül a minisztérium dícséretben részesítette az üzemet és 400 forinttal jutalmazta az újítási tevé-

Égyetértünk azzal; ha a Szegedi Kenderfonógyárban tanulmányozzák a rendeletet; takarékoskodnak a pénzzel; de ugyanakkor joggal vetjük fel; hogy

ne az újítások rovására

tegyék ezt. A gépek között a dolgozók arról is beszélgetnek; hogy nem mindenki újíthat még a Szegedi Kenderfonóban. Tényekkel alátámasztani ezt nehéz lenne; de azért egy példát: Antal József; a Szegedi Jutaárugyár dolgozója átadta újítását a Szegedi Kenderfonógyárnak. Az újítás lényege balesetelhárítás. A fonógépek fogaskerék-védőburkának lenyitására piros lámpa figyelmezteti a dolgozókat; ne indíts be a gépet. Frischmann Sándor főtechnológus e jó újítást azzal vetette el; hogy kiéghet a piros lámpa. Nevetséges az ilyen elutasítás; tegyék duplán a lámpákat — két lámpa egyszerre nemigen ég ki; — s már ez is bizonyítja; hogy a kisebb jelentőségű javaslatokat

lélektelenül kezelik

a vezetőik. E cikk is azt mutatja; vannak eredmények a Szegedi Kenderfonógyárban; de az árnyak még mindig nagyok. Nem túlzás megállapítani azt; hogy ezért elsősorban is a gazdasági vezetők a felelősek. Fel kell vetni azonban a pártbizottságok és a pártbizottság felelősségét is. Az újítási napló rendszeres ellenőrzése megszüntetné mind az alaki hibákat; mind pedig az újítások lelketlen intézését. Szíves örömmel írunk több jót a Szegedi Kenderfonógyárról; különösképpen pedig annak vezetőiről; ha azok jobban rászolgálnának erre. A dolgozók becsületes munkát végeznek; s a velük való törődés a vezetők kötelessége.

Förgeteg Szilveszter

Mit adott az árleszállítás?

Sok ezer forinttal nőtt a dolgozók vásárlóereje

Az árleszállítás óta sokszorosára növekedett a szegedi árudák forgalma. A Ruházati Bolt Vállalathoz tartozó árudákban naponta sok ezer forintot takarítanak meg a vásárlók az árleszállítás következtében; ugyanakkor jóval több árucikk fogy; mint azelőtt.

A vállalatokhoz tartozó cipő-árudákban például — a boltok nagyságától függően — átlagosan napi 150—350 pár cipőt vásárolnak. A vásárlók 80 százaléka a leszállított árú cipőkből történik. Ezeknél a cipőféléknél 20—25 százalékos árleszállítás volt; tehát ugyanilyen mértékben növekedett a dolgozók vásárlóereje. Ezek szerint

az elmúlt szombaton több ezer forintot takarítottak meg a vásárlók;

hogy csak néhány hozzávetőleges adatot nézzünk a sok közül: a 16-os áruházban 5800 forintot; a 22-es áruházban 3700 forintot.

Hasonlóképpen megnövekedett a forgalom a vállalatokhoz tartozó divatruha üzletekben is. A hétfői napon három divatruha boltban — a 19-esben; az 5-ösben és a 10-esben — összesen közel 15.000 forintot takarítottak meg a vásárlók az árleszállítás folytán. De a legnagyobb megtakarítás a 27-es konfekcióüzlet vevőinél mutatkozott; mert itt például a szombati napon mintegy 10.000 forint-

ra rugott az az összeg; amit a leszállított árucikkek vásárlásával — a régi árakhoz viszonyítva — megtakarítottak maguknak a dolgozók.

Még nincsenek összesített adatok az árleszállítás utáni vásárlások mértékéről; s így reálisan fel sem tudjuk becsülni; hogy például az az összeg mennyit tehet ki; amelyet — az új árak mellett — a szegedi boltokban a vásárlók megtakarítanak. De; hogy kétségtelenül igen magas; azt az egyes ruházati boltok kimutatásai is jelzik. Hasonlóképpen bizonyítja ezt a megsokszorozódott forgalom; és az a tény; hogy

a dolgozók vásárlóereje nem csökken; változatlanul nagy tömegek keresik fel az üzleteket.

A kereskedelem azonban jól felkészült a növekvő keresletre. A nagykereskedelmi vállalatok raktáraiban megfelelő mennyiségű árucikket biztosítja az üzletek korlátlan forgalmát. Ha elő is fordul; hogy valamelyik árudában egy-egy cikk pillanatszerűen kifogy — így például a napokban egy nagykereskedetnek örvendő ballongabát-fajtát teljesen szétfogyottak a vásárlók — a nagykereskedelem napokon belül pótolja a hiányt. Megnyugtató végül az a tény is; hogy a leszállított árú cikkeket tovább gyártják az üz-

Király Lajos főgépész